

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

УДК 378.001.895:61(063)(477)
I-66

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 332 с.

застосовані загальновідомі принципи TQM (Total Quality Management) [2].

Навчальний процес на кафедрі фтизіатрії і пульмонології проводиться за ЄКТС, що сприяє реалізації положень Болонської декларації. Навчальні плани для вітчизняних та англомовних студентів відповідають базовим програмам, ухваленим Міністерством охорони здоров'я України і залучені до участі в ліцензованих іспитах КРОК-1 та КРОК-2. Календарні, тематичні плани лекцій, практичних занять, самостійної роботи, практичних навичок, якими повинен володіти студент, представлені на електронних носіях.

Відповідно до ЄКТС, навчальний процес з фтизіатрії у студентів медичних факультетів передбачає аудиторну (лекційні та практичні заняття) та позааудиторну (самостійну) роботу студентів.

Аудиторна робота передбачає проведення практичних занять, на яких визначається висхідний рівень знань, їх аналіз і корекція та самостійна робота студентів.

Саме самостійній роботі студентів надається особлива увага при впровадженні нових методів та форм організації освітнього процесу. Самостійна робота виконується за завданням і під методичним керівництвом викладача і вона вимагає великої кількості ілюстративних матеріалів. Самостійна робота студента контролюється під час практичних занять і входить до переліку питань підсумкового модульного контролю.

Враховуючи патоморфоз туберкульозу в сучасних умовах та зміну епідеміологічного профілю захворюваності на туберкульоз у бік збільшення кількості хворих на мультирезистентні його форми, особлива увага студентів звертається на поліморфізм перебігу захворювання, спричиненого мультирезистентними формами мікобактерій [2, 3, 5]. Згаданий матеріал відображається у відео та мультимедійному форматі, з застосуванням рентгенограм, результатів лабораторно-інструментальних досліджень. Застосовуються інтерактивні лекції, які дають змогу студентам не лише слухати лектора, але й брати активну участь в проведенні лекції. Контроль знань проводиться на довільній вибірці тестових завдань. Відповіді на тестові завдання обговорюються викладачем та студентами. Тестові завдання подані на сайті кафедри, методичній літерату-

рі, тому студенти можуть з ними працювати самостійно. Звільнений час викладач використовує для впровадження сучасних новітніх технологій та поглиблення інформаційного матеріалу.

Враховуючи, що самостійна форма навчання студента є ефективною за умови достатнього навчально-методичного і матеріального забезпечення, на кафедрі видані за останні роки 9 навчальних посібників і монографій та тексти лекцій, методичні вказівки, орієнтовні карти, тестові завдання англійською мовою.

Висновки. Метою навчального процесу на кафедрі фтизіатрії і пульмонології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького є підвищення якості освіти з урахуванням як комплексу сучасного оснащення навчальних кімнат та лекційних аудиторій, так і впровадження новітніх інформаційних технологій і видавничої діяльності, які позитивно впливають на перспективу впровадження подальшої безперервної освіти впродовж усього життя.

Література

1. Alma mater. Газета Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.- 2018.- № 3.- С. 1.
2. Костик О. П., Сахелашвілі М. І., Сахелашвілі-Біль О. І. Мультирезистентний туберкульоз у підлітків із контактів: особливості перебігу та лікування / Туберкульоз Легеневі хвороби ВІЛ-інфекція.- 2018.- № 2.- С.83-84.
3. Патоморфоз туберкульозу – реалії сьогодення, хіміорезистентність як ознака прогресування / Ю. І. Феценко, Л. Д. Тодоріко, М. М. Кужко, М. І. Гуменюк // Укр. пульмонол.журн.- 2018.- № 2.- С. 6-10.
4. Перспективи впровадження консультативно-індивідуальної та стимуляційної форми навчання у систему вищої медичної освіти України / Л. Д. Тодоріко, В. І. Петренко, О. С. Шевченко та ін. // Туберкульоз Легеневі хвороби ВІЛ-інфекція.- 2019.- № 1.- С.81-85.
5. Петренко В. І., Процюк Р. Г. Проблема туберкульозу в Україні / Туберкульоз Легеневі хвороби ВІЛ-інфекція.- 2015.- № 2.- С.16-29.

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ АНГЛОМОВНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВНЗ З ПОЗИЦІЇ ЄДИНОГО МЕДИЧНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ

Красилюк Л.І., Руденко О.В., Шостак М.В.

Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна

Вступ. Підписання угоди про безвізовий режим України з ЄС у Страсбурзі 17 травня 2017 року [4] стало важливим кроком вперед на шляху реформування українського суспільства, презентації нашої країни у світі, трансформування різних галузей господарства, в тому числі медичної освіти.

Основна частина. Авторитет української медичної освіти для іноземних студентів зростає з кожним роком. Поширюється географія студентів-іноземців та їх кількість в медичних ВНЗ України [1]. Актуальним стає питання сучасної організації освітнього процесу для іноземних студентів, його навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення, мовної підготовки викладачів ВНЗ, зростання та підтримка іміджу української академічної школи.

Важливим напрямком освіти цих студентів є універсальність та уніфікація теоретичних знань та практичних навичок, що вони отримують під час навчання в Україні, з рівнем вимог, які необхідні для професійної підготовки й компетенції конкурентоздатного лікаря в медичному просторі Європи [2]. Для виконання цієї стратегії вважаємо за необхідне в першу чергу підвищити вимоги до викладацького складу ВНЗ, що працює з іноземними студентами[3]. На теоретичних і клінічних кафедрах викладачам треба використовувати широкі можливості одержання сучасних медичних знань із різних джерел: європейська навчальна література, навчальні посібники, монографії, статті з європейських та міжнародних медичних журналів, матеріали тематичних конференцій, фахові та сучасні освітні інтернет-ресурси.

Висновки. Отже, створення в ВНЗ кафедр стимуляційної медицини, використання фахових європейських рекомендацій при обговоренні тем лекційних та семінарських занять формує освітній процес відповідно рівню сучасних вимог і дозволяє студентам-іноземцям після закінчення українських медичних ВНЗ швидше і ефективніше адаптуватися до реалій медичних технологій, відношень лікар-пацієнт, в ближньому та далекому зарубіжжі, єдиному європейському медичному просторі.

Література

1. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті // Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науко-

во-методичних праць / за заг. ред. О.А. Дубасенюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 12-28.

2. Журавський В.С. Вища освіта як фактор державотворення і культури в Україні. – К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2003. – 416 с.

3. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.

4. Указ Президента України від 25.06.2013 р. № 344/2013 "Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року" // Гірська школа Українських Карпат. – 2013. – № 8-9. – С. 11. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/gasuk.-2013.-8.-96>.

ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАГРОЗЛИВОГО АБОРТА НА ДОДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ

Кривонустов О.С.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Вступ. Сучасна додипломна підготовка лікарів вимагає висвітлення актуальних проблем сьогодення із залученням проблемно-орієнтованих інноваційних методик. Головним трендом є перехід від механічного отримання масиву знань при пасивній ролі студентів до залучення студентів до активної творчої діяльності. Це стосується і викладання теми «Невиношування вагітності» студентам 5 курсу медичного факультету та теми «Передчасне переривання вагітності» студентам 6 курсу медичного факультету. На кафедрі акушерства і гінекології №2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця при цьому значна увага приділяється викладанню проблеми загрозового абортів. Саме загрозовий аборт є частим ускладненням, яке має місце до 25% усіх вагітностей.

Основна частина. Мотивуючи студентів до засвоєння теми, викладач має актуалізувати проблему та її медико-соціальну значущість. Так, з огляду на від'ємне співвідношення народжуваності та смертності в Україні, забезпечення сприятливих результатів кожної вагітності є надзвичайно важливим. Викладач стимулює самостійний пошук студентом інформації в освітній інтернет-мережі, зокрема, щодо демографії, порівняння відомостей різних країн.

Із залученням міждисциплінарної інтеграції в основній частині практичного заняття слід розглянути мультифакторні причини розвитку загрози абортів. Серед провідних його етіологічних чинників розглядають генетичні, анатомічні, інфекційні та гормональні причини. Без сумніву, генетичні чинники є найбільш поширеною причиною раннього переривання вагітності. Це – генетичні фактори зі сторони ембріона, адже генні, хромосомні, геномні мутації найчастіше призводять до невиношування вагітності. Більшість викиднів стається у хромосомно здорових пацієнток. Обговорюються такі клінічні приклади як вроджені та набуті аномалії матки, антифосфоліпідний синдром, спадкові тромбофілії, синдром полікістозних яєчників тощо із використанням учбових витягів з медичної документації.

Формуванню здорового способу життя у студентів сприятиме інформація щодо негативного впливу певних чинників навколишнього середовища, це, зокрема, тютюн, кофеїн і алкоголь. Поглиблюючи проблему, студенти можуть зробити окремі реферативні огляди сучасної вітчиз-

няної та іноземної літератури.

Розуміння саме звичного абортів є надзвичайно важливим в аспекті загрозового абортів, адже всі ті причини, що викликають звичний аборт і призводять до розвитку загрозового абортів як стадії розвитку самовільного абортів, який з часом може стати звичним.

Докладно розглядаються питання, пов'язані із значенням прогестерону у забезпеченні репродуктивної функції жінки, регуляції менструального циклу, імплантації зиготи, розвитку матки, забезпеченні маткового спокою протягом вагітності та попередженні передчасного дозрівання шийки матки. Попередні знання з анатомії, фізіології, біохімії студенти демонструють при роботі з робочим зошитом з даної теми. Студентам важливо побачити як вони здатні реалізовувати свої попередні знання та вміння в практиці.

З огляду на формування комунікаційних навичок у студентів, розглядаються клінічні ситуації співбесіди лікаря та пацієнтки. Так, жінки, які пережили викидень мають значну психологічну травму, оскільки вони стикаються з невизначеністю результату наступної вагітності. Зазначений аспект можна поглибити шляхом розробки алгоритму бесіди із залученням знань студентів з психології.

При розгляді діагностичних та лікувальних дій лікаря використовується Кокранівський огляд (Wahabi Н., 2011) та клінічний протокол з акушерської допомоги, затвердженого наказом МОЗ України №624 від 03.11.2008 р. Акцент робиться на практичному використанні відомостей Додаткової медицини в клініці.

Практична частина заняття може залучати огляд у дзеркалах, бімануальне піхове дослідження та ультразвукове дослідження. Використовується відповідні слайди та навчальні відеофільми та, що надзвичайно важливо, – засоби симуляційного навчання.

Студенти розробляють план базових та додаткових обстежень. До перших належить належать докладний збір акушерського та сімейного анамнезу, отримання інформації щодо хронічних захворювань пацієнтки, проведення біохімічного дослідження крові, зокрема, визначення рівня глюкози крові, ТТГ, ТЗ, Т4, визначення вівчакового антикоагулянту та антитіл до фосфоліпідів, проведення каріотипування батьків, ультразвукової діагностики, гістеро-